

Open Education Students' Attitudes Towards Using E-Book

Embiya ÇELİK * , Melike ARSLAN** , Serkan YILDIRIM***

Received date: 18.09.2019

Accepted date: 08.11.2019

Abstract

E-books are among the instructional materials that are frequently used in distance learning activities with their alternative presentation structures, hosting different multimedia components for learning processes and increasing student-content communication. The aim of this study is to examine the open education students' attitudes, usage frequency, purpose and usefulness towards e-books. In this study, survey design was used. The sample of the study was composed of 453 students. The data collection tool consists of two parts. In the first part, there are the survey items determining the frequency of use of the e-book, its purpose and usefulness, the second part, there are the items of "Attitude Scale for Reading E-Books". Independent descriptive statistics methods were used for the analysis of the data. According to the findings open education students' attitudes towards e-books differed from demographic variables. According to the findings, the frequency of e-book usage of students in open education was the most daily level. Open education students used e-books mostly for studying and learning. Students have stated that e-books are easier to update, accessible, available everywhere and easy to use than books. It was seen that most of the students in the open education did not find the e-books useful and their attitudes towards the e-book usage were at an undecided level.

Keywords: E-book, open education, attitude, e-book usage purposes.

*¹ Ataturk University, Open Education Faculty, Computer Usage Department, Erzurum, Turkey; embiya@atauni.edu.tr

**² Ataturk University, Open Education Faculty, Office Services and Secretariat Department, Erzurum, Turkey; melikeaydemir@atauni.edu.tr

***³ Ataturk University, Kazım Karabekir Faculty of Education, Computer Education and Instructional Technology Department , Erzurum, Turkey; serkanyildirim@atauni.edu.tr

Açıköğretim Öğrencilerinin E-Kitap Kullanımlarının İncelenmesi

Embiya ÇELİK*, Melike ARSLAN**, Serkan YILDIRIM***

Geliş tarihi: 18.09.2019

Kabul tarihi: 08.11.2019

Öz

E-kitaplar alternatif sunum yapıları, öğrenme süreçlerine yönelik farklı çoklu ortam bileşenlerini barındırmaları ve öğrenci-içerik etkileşimini üst düzeye taşımaları ile uzaktan öğretim faaliyetlerinde sıklıkla kullanılmaya başlayan öğretim materyallerindedir. Bu çalışmanın amacı, açıköğretim öğrencilerinin, e-kitap kullanım sıklığı, amacı, e-kitapları faydalı bulma durumlarının ve e-kitap kullanımlarına yönelik tutumlarının incelenmesidir. Bu çalışma kapsamında tarama yöntemi uygulanmıştır. Çalışmanın örneklemini Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesine kayıtlı 453 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde e-kitap kullanım sıklığını, amacını ve faydalı olma durumunu belirleyen maddeler, ikinci bölümünde ise “E-Kitap Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği” maddeleri bulunmaktadır. Verilerin analizinde betimsel ve kestirimsel istatistiki yöntemler uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanım sıklığının en fazla günlük düzeyde olduğu görülmüştür. Açıköğretim öğrencileri e-kitapları daha çok ders çalışma ve öğrenme amacıyla kullandıkları tespit edilmiştir. Öğrenciler e-kitapların kitaplara göre daha kolay güncellenebilir olduğunu, erişilebilir olduğunu, her yerde kullanılabilir olduğunu ve genel kullanımının kolay olduğunu belirtmişlerdir. Açıköğretim öğrencilerinin çoğu e-kitapları faydalı bulmadığı ve e-kitap kullanımına yönelik tutumlarının ise kararsız düzeyde olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: E-kitap, açıköğretim, tutum, e-kitap kullanımı.

*¹ Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Bilgisayar Kullanımı Bölümü, Erzurum, Türkiye; embiya@atauni.edu.tr

**² Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü, Erzurum, Türkiye; melikeaydemir@atauni.edu.tr

***³ Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Erzurum, Türkiye; serkanyildirim@atauni.edu.tr

1. Giriş

İletişim teknolojilerindeki gelişmeler eğitim ortamlarının çeşitlenmesini sağlamış ve uzaktan öğretimi alternatif ortamlardan gerçekleştirebilecek hale getirmiştir. Günümüzde internet teknolojileri ile sunulan uzaktan öğretim faaliyetleri, hem ortam çeşitliliği hem de içerik zenginliği ile ön plana çıkmaktadır. Web teknolojilerinin gücü ile çeşitlendirilen videolar, ders kitapları, alıştırma-uygulama materyalleri, bilgi grafikler, sunumlar gibi dijital öğretim materyalleri uzaktan öğretim faaliyetlerinde sıklıkla kullanılmaya başlamıştır. Bu materyaller arasında öğrenme alışkanlıkları ile uyumu ve içerisinde çeşitli çoklu ortam bileşenlerini barındırması ile e-kitaplar uzaktan öğretim faaliyetlerinde sıklıkla tercih edilmektedir.

E-kitap en basit ifade ile bilgisayar üzerinde veya mobil aygıtlar üzerinde okunabilecek şekilde kitapların elektronik olarak dönüştürülmesi olarak tanımlanmaktadır (Lam, Lam, Lam & McNaught, 2009). Ancak bu ifade gelişen internet ve mobil teknolojiler sayesinde büyük bir değişime uğramıştır. Özellikle çoklu ortam öğelerini (resim, animasyon, ses, müzik, video ve bağlantılar) barındırabilmesi (Larson, 2007), metinsel ifadelerin farklı formatlarda (DOC, PDF, TXT, HTML, XML) hazırlanarak elektronik ortamlarda erişime sunulması (Mcnight & Dearnley, 2003; Vidana, 2003), açıklama, renklendirme, not ekleme, arama yapma, bağlantıları kullanma gibi yardımcı öğeler barındırması (Vassiliou & Rowley, 2008) bu tanımları kökten değiştirmiştir.

E-kitap kavramındaki bu değişim geleneksel kitap ve okuma alışkanlıklarını da değiştirmeye başlamıştır. Günümüzde birçok kitap, gazete, dergi gibi basılı materyaller elektronik ortamda yerini almış, geniş bir veritabanı oluşmaya başlamış ve kullanıcı sayısı da gün geçtikçe artış göstermiştir (Lai & Chang, 2011). Bu artışın en önemli nedenleri arasında e-kitapların getirdiği kolaylıklar ve avantajlar sayılabilir. Özellikle taşınabilirlik, ekonomiklik, çevre dostu olma, üretim ve dağıtım hızlı, güncellenebilir ve kolay dağıtılabirlik (Rao, 2004) bunlardan bir kaçına örnek olarak verilebilir. Bunlara ek olarak; çoklu ortam öğeleri sayesinde öğrenmenin daha kalıcı olmasını sağlama (Stone, 2008), arama, not alma, sözlük gibi özellikler ile hızlı ve kolay hareket edebilmesini sağlama (Shelburne, 2009), ekran ışığı sayesinde karanlık ortamlarda okuyabilme, farklı yaş gruplarına göre farklı yazı tipi, boyutu, rengi seçilip daha hızlı alternatif üretebilme (Burk, 2001), Aynı anda küçük bir cihazda yüzlerce kitap taşıyabilme (Lam ve diğ., 2009) gibi avantajları da vardır. Ayrıca e-kitapların bilgilerini iyi yönde geliştirme (Maynard & Cheyne, 2005), okuduğunu anlama becerilerini geliştirme (Kelley, 2011), bireysel çalışmalara katkı sağladığı (Öngöz, 2011), okuma yazma gelişimine destek olma (DeFrance, Khasnabis & Palincsar, 2010), öğrenme motivasyonunu artırdığı (Aedo ve diğ., 2000) gibi öğretimsel katkıları da bulunmaktadır.

E- kitapların sağladığı avantajlar yanında alanyazında belirtilen bazı sınırlıkları da vardır. Bu sınırlıklar arasında ek donanımlara ihtiyaç duyması, okuma zorluğu, telif hakkı problemleri (Shelburne, 2009), arka plan aydınlatmasına bağlı olarak göz yorgunluğu, yine buna bağlı olarak uzun süreli çalışmalara imkân tanımaması (Chen, 2011) gösterilebilir. Ayrıca kitap kokusu duyma, okunan-kalan sayfa sayısını hissetme isteği, yetersiz içerik de alanyazında belirtilen sınırlıklar arasındadır (Yıldırım, Karaman, Çelik & Esgice, 2011).

E_kitap dünyasındaki yazılımsal ve donanımsal gelişmeler bu materyallerin okunacağı ortamların gelişmesiyle paralel ilerlemiştir. İlk zamanlarda sadece bilgisayar ortamlarında kullanımı gerçekleşen bu materyaller özellikle mobil teknolojilerdeki hızlı gelişim ve değişim sayesinde e-kitap okuyucular (Amazon Kindle, Kobo Aura, Sony Reader) geliştirilmiştir. Daha sonra akıllı telefonlar ve tablet bilgisayarların özellikleri sayesinde kullanıcı alışkanlıklarında değişiklikler oluşmuştur. Cihazların e-kitap okuyucu özellikleri sayesinde farklı cihazlardan da okuma imkânı oluşmuştur (Moore, 2009). Ayrıca çeşitli çoklu ortam bileşenlerinin de e-kitaplarda kullanılabilir olması oldukça önemlidir. Bu yenilikçi gelişmeler mobil cihazların uzaktan öğretimin doğasına en uygun ortamları doğurmuştur. E-kitap okuyucuların taşınabilir boyutlarda olması okuyucular için zaman ve mekân bağımsız öğrenmelerini sürdürmelerini olanaklı hale getirmektedir (Kinash, Brand, Mathew & Kordyban, 2011).

E-kitap okuyucular, yazılımsal ve donanımsal özellikleri ile okuyucuların yanlarında taşıyabildikleri cihazlardır. E-kitap okumak için özel olarak tasarlananların yanında çeşitli yazılımlar ile mobil cihazlar da e-kitap okuyucu olarak kullanılabilir. Taşınabilirlik, cihaz bağımsız kullanım ve internet erişimi gibi özellikler sayesinde e-kitaplar okuyucuların istedikleri an erişebilecekleri bir yapıya kavuşmaktadır. Bu özellikleri e-kitapları ihtiyaç anında öğrenme aktivitelerini gerçekleştirmek için avantajlı hale getirmekte (Bulun, Gülnar & Güran, 2004) ve geleneksel uzaktan öğretime yenilikler getirmektedir (Çuhadar ve Odabaşı, 2004). E-kitap okumak için kullanılan tablet bilgisayarlar bireysel öğrenmeyi destekleme, öğretmen-öğrenen ve uzman iletişimi sağlama, öğrenen özelliklerine göre uyarlanabilme, kolay kullanım imkanı sağlama gibi avantajlar sunmaktadır (Sharples, Corlett, & Westmancott, 2002).

Geleneksel öğretim ortamlarına kıyasla öğrenen-öğreten iletişiminin daha düşük seviyede olduğu uzaktan öğretim faaliyetlerinde etkin bir öğrenen-içerik etkileşimi oluşturmak için öğretimsel kalitesi üst seviyede olan e-kitaplara ihtiyaç duyulacağı yadsınamaz bir gerçektir. Ayrıca farklı e-kitap formatlarının bulunduğu, her kitap formatının işletim sistemi temelinde çalışan okuyucu yazılımlarında farklı şekillerde görüntülenebileceği ve e-kitaplara eklenebilecek çoklu ortam bileşenlerinin farklılaşabileceği unutulmamalıdır. Bu noktada e-kitap içeriği kadar e-kitabı görüntüleyecek yazılımın yetkinlikleri de ön plana çıkmaktadır. Teknik eksiklikleri giderilmiş ve her platform için etkili şekilde çalışabilecek e-kitapların sunumu okuyucuların istenilen öğrenme yaşantılarına dahil olmalarına imkan tanıyabilir. Ayrıca okuyucuların e-kitaplara olan yaklaşımlarının belirlenmesi, tutumlarının ortaya koyulması nitelikli e-kitapların geliştirilmesi açısından önemli görülmektedir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, açıköğretim öğrencilerinin, e-kitap kullanım sıklığı, amacı, e-kitapları faydalı bulma durumlarının ve e-kitap kullanımlarına yönelik tutumlarının incelenmesidir. Çalışma kapsamında aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1. Açıköğretim öğrencileri, e-kitapları hangi sıklıklarda kullanıyorlar?
2. Açıköğretim öğrencileri, e-kitapları hangi amaçlarla kullanıyorlar?
3. Açıköğretim öğrencilerinin, e-kitapları faydalı bulma durumları nasıldır?
4. Açıköğretim öğrencileri, e-kitapları ve basılı kitapları karşılaştırma durumları nasıldır?
5. Açıköğretim öğrencilerinin, e-kitap kullanımına yönelik tutumları ne düzeydedir?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışma kapsamında tarama yöntemi uygulanmıştır. Bu desende araştırmadaki kişilerin tutumları, görüşleri ve inançları tespit edilebilmektedir. (McMillan & Schumacher, 2006). Bu çalışmada öğrencilerin e-kitap kullanım sıklıkları, amaçları ve tutumları, kullanıcı görüşleri doğrultusunda tespit edildiğinden tarama yöntemi temel alınmıştır.

2.2. Örneklem

Örneklem, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesindeki farklı programlar ve farklı sınıflarda öğrenim görmekte olan 2017-2018 eğitim öğretim güz yarısında aktif olan 453 öğrenciden meydana gelmektedir. Örneklem çalışmaya katılmaya gönüllü olan tüm öğrencilerin çalışmaya dâhil edilmesiyle oluşturulmuştur. Amaçlı örnekleme yöntemi ile e-kitap kullanım kriteri belirlenmiş ve e-kitap kullanma deneyimine sahip olmayan öğrenciler örnekleme dâhil edilmemiştir. Amaçlı örneklemede ilgili evrenin özelliklerini belirler, örneklem için gerekli kriterleri ortaya koyar ve bu kriterlere sahip bireyler arasından gönüllük esasına göre örneklem

oluşturur (Jhonson & Christensen, 2014). Çalışmadaki örnekleme yönelik genel bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Örnekleme yönelik bilgiler

Bilgiler	Yanıtlar	Öğrenci sayısı	
		N	%
Cinsiyet	Erkek	158	34.88
	Kadın	295	65.12
Yaş Aralığı	20 yaş altı	40	8.83
	20-30	268	59.16
	31-40	99	21.85
	41-50	33	7.28
	50 yaş üstü	13	2.87

Tablo 1 incelendiğinde örneklemedeki öğrencilerin %34.88’i erkek öğrencilerden, %65.12’si ise kadın öğrencilerden oluşmaktadır. %59.16 ile öğrencilerin çoğu 20-30 yaş aralığında yer almaktadır. Bunu sırasıyla 31-40 yaş aralığı (%21.85), 20 yaş altı (%8.83), 41-40 yaş aralığı (%7.28) ve 50 yaş üstü (%2.87) izlemektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde cinsiyet, yaş aralığı, daha önce e-kitap kullanıp kullanmama durumları, e-kitap kullanım sıklıkları, e-kitap kullanım amaçları ve e-kitapı faydalı bulup bulmama durumlarını tespit eden maddeler bulunmaktadır. İkinci bölümde ise Güneş ve Susar Kırmızı (2014) tarafından geliştirilen “E-Kitap Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği”nin maddeleri bulunmaktadır. Ölçek “olumlu özellikler” ve “farklılıklar” olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte 5’li likert tipinde 26 madde bulunmaktadır. Bu ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ise 0.91 olarak tespit edilmiştir.

Veri toplama sürecinde elektronik form düzenlenmiştir. Veri toplama aracı öğretim yönetim sistemi üzerinden öğrencilere sunulmuştur. Dönem sonunda öğrencilerden veri toplama aracını doldurmaları istenmiştir. Kurum tarafından öğretim yönetim sistemi ve sosyal medya üzerinden kurulan resmi topluluklar üzerinden belirli periyotlarda duyurular yapılmış. Veri toplama aracı 7 hafta boyunca erişime açık bırakılmıştır.

2.4. Veri Analizi

Öğrencilerin e-kitap kullanım sıklığı, e-kitap kullanım amacı, e-kitapları faydalı bulup bulmama durumu ve e-kitaplara yönelik tutumlarını belirlemek için betimsel istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Öğrencilerin e-kitap kullanım sıklığı 4 kategoride, e-kitap kullanım amacı 6 kategoride, e-kitapları faydalı bulma durumları 6 kategoride, e-kitap ve kitapları karşılaştırmaları 8 kategoride belirlenmiştir. Verilere betimsel ve kestirimsel analiz yöntemleri uygulanmıştır. Öğrencilerin e-kitap kullanım sıklığı, e-kitap kullanım amacı ve e-kitapları faydalı bulma durumlarına yönelik verilerde ortalama ve standart sapma değerleri elde edilmiştir. E-kitap ve kitap arasında kolaylık açısından farklılık olup olmadığı tespit etmek için bağımlı gruplar t-testi uygulanmıştır.

E-kitap kullanım tutum düzeyleri ise olumlu özellikler ve farklılık alt boyutları ile beraber genel tutum düzeyleri ele alınmıştır. Bu faktörlerin ortalama değerleri tespit edilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Madde aralıklarının karşılıkları

Madde Aralıkları	Katılma Düzeyleri
1.00-1.80	Hiç katılmıyorum
1.81-2.60	Katılmıyorum
2.61-3.40	Kararsızım
3.41-4.20	Katılıyorum
4.21-5.00	Kesinlikle Katılıyorum

3. Bulgular

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular araştırma soruları çerçevesinde bu bölümde yer almaktadır. Araştırma soruları temel alınarak başlıklar oluşturulmuş ve sunulmuştur.

3.1. Açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanım sıklıkları

Açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları kullanım sıklıklarını tespit etmek amacıyla kullanım sıklıklarını belirten maddelerden elde edilen puanların ortalama değerleri tespit edilmiştir. Maddeler “Günlük”, “Haftalık”, “Aylık”, “Daha az” seçeneklerinden oluşmaktadır. Açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanım sıklığı Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. E-kitap kullanım sıklıkları

Kullanım sıklığı	N	%
Günlük	298	65.6
Haftalık	35	7.7
Aylık	63	13.9
Çok az	57	12.6
Toplam	453	100

Tablo 3 incelendiğinde açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanım sıklıkları en fazla “Günlük” düzeyde (%65.6) olduğu görülmüştür. Bu düzeyi sırasıyla “Aylık” (%13.9) ve “Çok az” (%12.6) takip etmiştir. En az kullanım sıklıkları düzeyinin “Haftalık” olduğu (%7.7) görülmüştür.

3.2. Açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanım amaçları

Açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları kullanım amaçlarını tespit etmek için kullanım amaçlarını belirten maddelerden elde edilen puanların ortalama değerleri tespit edilmiştir. Maddeler “Araştırma”, “Öğrenme”, “Ders çalışma”, “Bilgilenme”, “Eğlence”, “Diğer” seçeneklerinden oluşmaktadır. Öğrencileri birden fazla seçeneği seçmişlerdir. Açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanım amaçları Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. E-kitap kullanım amacı

Kullanım amacı	N	%
Ders çalışma	264	33.17
Öğrenme	167	20.98
Araştırma	143	17.96
Bilgilenme	113	14.20
Diğer	69	8.67
Eğlence	40	5.03

Tablo 4 incelendiğinde açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanım amacı en fazla “Ders çalışma” (%33.17) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin kullanım amaçlarını sırasıyla “Öğrenme” (%20.98), “Araştırma” (%17.96), “Bilgilenme” (%14.20) ve “Diğer” (%8.67) takip etmiştir. En az yüzdeye sahip kullanım amacının “Eğlence” (%5.03) olduğu görülmüştür.

3.3. Açıköğretim öğrencilerinin, e-kitapları faydalı bulma durumları

Açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları faydalı bulup bulmamalarını tespit etmek için görüşlerini belirten maddelerden elde edilen puanların ortalama değerleri tespit edilmiştir. Maddeler “Çok faydalı buluyorum”, “Faydalı buluyorum”, “Kararsızım”, “Faydalı bulmuyorum” ve “Çok faydalı bulmuyorum” seçeneklerinden oluşmaktadır. Açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları faydalı bulma durumları Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. E-kitapları faydalı bulma durumu

Maddeler	N	%
Çok faydalı buluyorum	80	17.66
Faydalı buluyorum	42	9.27
Kararsızım	112	24.72
Faydalı bulmuyorum	140	30.91
Çok faydalı bulmuyorum	79	17.44
Toplam	453	100

Tablo 5 incelendiğinde açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları faydalı bulma durumlarına göre en fazla yüzdeye “Faydalı bulmuyorum” (%30.91) seçeneğinin sahip olduğu görülmüştür. Bunu sırasıyla “Kararsızım” (%24.72), “Çok faydalı buluyorum” (%17.66), “Çok faydalı bulmuyorum” (%17.44) seçenekleri takip etmiştir. En az yüzdeye sahip seçeneğin “Faydalı buluyorum” (%9.27) olduğu görülmüştür.

3.4. Açıköğretim öğrencilerinin e-kitap ve kitapları karşılaştırması

Açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları ve kitapları karşılaştırmalarına yönelik görüşlerini belirten maddelerden elde edilen puanların ortalama değerleri tespit edilmiştir. Maddeler “Kopyasını oluşturmak daha kolay”, “Güncellemek daha kolay”, “Saklamak daha kolay”, “Erişim daha kolay”, “Her yerde kullanmak daha kolay” ve “Okumak daha kolay” seçeneklerinden oluşmaktadır. Bu maddelere yönelik görüşlerini 5’li likert tipi cevaplarla vermişlerdir. Cevaplara betimsel ve

kestirimsel istatistiki analiz yöntemleri ile analiz edilmiştir. E-kitap ve kitap arasında kolaylık açısından farklılık olup olmadığı tespit etmek için bağımlı gruplar t-testi uygulanmıştır. Açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları ve kitapları her bir madde açısından karşılaştırma durumları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. E-kitapları ve kitapları karşılaştırma

Kolay olması	Kitap		E-kitap		t	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS		
Kopyasını oluşturma	2.48	1.71	3.51	1.71	-6.35	.00
Güncelleme	1.99	1.50	4.00	1.50	-14.25	.00
Saklama	3.03	1.85	2.98	1.85	0.15	.87
Erişim	2.55	1.76	3.44	1.76	-5.42	.00
Her yerde kullanma	2.64	1.78	3.35	1.78	-4.31	.00
Okuma	3.52	1.70	2.47	1.70	6.52	.00

Tablo 6 incelendiğinde e-kitapların kopyasını oluşturma'nın daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 3.51$) ile kitapların kopyasını oluşturma'nın daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 2.48$) arasında anlamlı bir fark görülmüştür ($t_{(453)} = -6.35$ $p < 0.05$). E-kitapları güncelleme'nin daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 4.00$) ile kitapları güncelleme'nin daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 1.99$) arasında anlamlı bir fark görülmüştür ($t_{(453)} = -14.25$ $p < 0.05$). E-kitapları saklama'nın daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 2.98$) ile kitapları saklama'nın daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 3.03$) arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($t_{(453)} = 0.15$ $p > 0.05$). E-kitaplara erişim'in daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 3.44$) ile kitaplara erişim'in daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 2.55$) arasında anlamlı bir fark görülmüştür ($t_{(453)} = -5.42$ $p < 0.05$). E-kitapların her yerde kullanımının daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 3.35$) ile kitapların her yerde kullanımının daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 2.64$) arasında anlamlı bir fark görülmüştür ($t_{(453)} = -4.31$ $p < 0.05$). E-kitap kullanımının daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 3.07$) ile kitap kullanımının daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 2.92$) arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($t_{(453)} = -0.85$ $p > 0.05$). E-kitap okumanın daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 2.47$) ile kitapların her yerde kullanımının daha kolay olduğuna yönelik puan ortalaması ($\bar{X} = 3.52$) arasında anlamlı bir fark görülmüştür ($t_{(453)} = 6.52$ $p < 0.05$).

3.5. Açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanımına yönelik tutumları

Açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları kullanımına yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla ölçek maddelerinden elde edilen puanların ortalama değerleri tespit edilmiştir. Açıköğretim öğrencilerinin e-kitapların olumlu özellikler ve farklılıklar boyutlarına yönelik tutum düzeyleri ve her bir maddeye yönelik ortalama puanlar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanımına yönelik tutumları

Alt Boyutlar	Maddeler	\bar{X}	SS
Olumlu özellikler	Yeni teknolojilere yabancı kalmamak için e-kitap okumak gereklidir.	3.09	1.35
	E-kitap okurken teknoloji kullanmanın ayrıcalığını hissederim.	2.83	1.36
	E-kitaplardaki görseller basılı kitaptakilerden daha etkileyicidir.	2.78	1.33
	E-kitap okumak -benim için- ekrana bakmaktan daha fazlasını ifade etmez.	2.77	1.31
	Arkadaşlarıma e-kitap okumayı öneririm.	2.77	1.30
	E-kitap okumak, okuma alışkanlığımın gelişmesinde etkilidir.	2.76	1.30
	E-kitaptan okumak ilgi çekicidir.	2.70	1.27
	Bilgisayar bozulduğunda, e-kitap okuyamadığım için eksiklik hissederim.	2.69	1.30
	E-kitaptan okumak eğlencelidir.	2.65	1.27
	E-kitap okumak kendime güvenimi artırır.	2.60	1.20
	E-kitaptaki yazıları okumak -basılı kitaba göre- daha kolaydır.	2.60	1.29
	E-kitabı okurken okuduğum materyalle daha fazla bütünleşirim.	2.53	1.26
	E-kitaptan okumak insanı kitap okuma bağımlısı yapar.	2.49	1.26
	E-kitap olmazsa olmazlarım arasındadır.	2.44	1.24
	E- kitabı yanımdan ayrılmaz bir dostum olarak görürüm.	2.44	1.17
	Bütün kitapları e-kitap olarak okumak isterim.	2.41	1.25
E-kitap okumak benim için vazgeçilmezdir.	2.33	1.12	
	Toplam	2.65	1.09
Farklılıklar	E-kitap okurken kitap kokusu alamamanın eksikliğini hissederim.	3.31	1.41
	E-kitapta -basılı kitapta olduğu gibi- dokunmanın tadını hissedemem.	3.29	1.41
	E-kitabı okurken radyasyon yaydığını düşünmek rahatsız edicidir.	3.21	1.36
	Kitap okumanın elektronikleşmesi, işin doğallığını bozmaktadır.	3.17	1.36
	“Kitap bilgisayardan okunmaz” diyenlerdenim.	3.04	1.50
	E-kitabı okurken kendimi okuduklarıma kaptıramam.	3.02	1.40
	E-kitap okumaktansa başka şeyler yapmayı tercih ederim.	2.79	1.31
	E-kitap okumak sıkıcıdır.	2.80	1.35
	E-kitap okumanın gereksiz olduğunu düşünürüm.	2.70	1.32
	Toplam	3.03	1.64

Tablo 7 incelendiğinde olumlu özellikler alt boyutuna ilişkin ortalamanın 2.65 olduğu, farklılıklar alt boyutuna ilişkin ortalamanın ise 3.03 olduğu tespit edilmiştir. Olumlu özellikler alt boyutunda en yüksek ortalamaya sahip maddelerin “Yeni teknolojilere yabancı kalmamak için e-kitap

okumak gereklidir.” ($\bar{X}=3.09$) ve “E-kitap okurken teknoloji kullanmanın ayrıcalığını hissedirim.” ($\bar{X}=2.83$) olduğu görülmüştür. Bu boyutun 11 maddesine yönelik öğrenci görüşleri “Kararsızım” düzeyinde bulunmaktadır. Diğer 6 maddeye yönelik öğrenci görüşleri ise “Katılmıyorum” düzeyindedir. Bu boyutta en düşük ortalamaya sahip maddelerin ise “Bütün kitapları e-kitap olarak okumak isterim.” ($\bar{X}=2.41$) ve “E-kitap okumak benim için vazgeçilmezdir.” ($\bar{X}=2.33$) olduğu belirlenmiştir.

Farklılıklar alt boyutunda en yüksek ortalamaya sahip maddelerin “E-kitap okurken kitap kokusu alamamanın eksikliğini hissedirim.” ($\bar{X}=3.31$) ve “E-kitapta -basılı kitapta olduğu gibi- dokunmanın tadını hissedemem.” ($\bar{X}=3.29$) olduğu görülmüştür. Bu boyutun tüm maddelerine yönelik öğrenci görüşleri “Kararsızım” düzeyindedir. Bu boyutta en düşük ortalamaya sahip maddelerin ise “E-kitap okumak sıkıcıdır.” ($\bar{X}=2.80$) ve “E-kitap okumanın gereksiz olduğunu düşünürüm.” ($\bar{X}=2.70$) olduğu belirlenmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada açıköğretim öğrencilerinin, e-kitap kullanım sıklığı, amacı, e-kitapları faydalı bulma durumlarının ve e-kitap kullanımlarına yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonuçları, tartışma ve öneriler bir arada sunulmuştur.

Açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanım sıklığının en fazla günlük düzeyde olduğu görülmüştür. Açıköğretim öğrencilerinin genelde e-kitapları her gün kullandıkları söylenebilir. Açık öğretim öğrencilerinin öğrenme yaşantılarında her gün öğretim içeriklerine erişimi oldukça düzenli bir öğrenme yaşantısı geçirdiklerini göstermektedir. Bu durum içeriklerin e-kitaplar vasıtasıyla sunulmasından kaynaklanıyor olabilir. Özellikle mekândan ve cihazdan bağımsız şekilde içeriklere ulaşabilmeleri, günlük aktiviteleri içerisine öğrenme faaliyetlerini de dâhil etmelerini sağlamış olabilir. Geniş bir kitle için hazırlanan ve yoğun kullanıma sahip öğrenme içeriklerinin kolay kullanılabilir olması ve etkin bilgi sunumuna imkân vermesi öğreticiliklerini artıracaktır. E-kitaplar özelinde düşünüldüğü zaman, her gün e-kitaplarla muhatap olan açıköğretim öğrencileri için ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda ve en iyi öğrenmeyi sağlayacak şekilde e-kitapların tasarlanması gerekmektedir. Öğrencilere sunulacak e-kitapların diğer kitaplardan farklı olarak etkileşim, kullanılabilirlik, öğrenen alışkanlıkları odağında tasarlanması gerekliliğine dikkat çekilmelidir (Pattuelli & Rabina, 2010). Ayrıca O’Toole ve Absalom (2003), Jung ve Lim (2009), iyi organize edilen e-kitapların, öğrenme aktivitelerine olumlu katkı sağladığını, öğrencilerin akademik performansını olumlu yönde etkilediğini, iletişimi artırdığını ifade etmektedirler.

Açıköğretim öğrencileri e-kitapları daha çok ders çalışma ve öğrenme amacıyla kullandıkları tespit edilmiştir. Bu sonuç açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanım amaçlarının daha çok akademik olduğunu göstermektedir. Bu sonuç öğrencilerin daha çok web ortamında öğrenimlerini gerçekleştirmeleri ve bu amaçla e-kitap kullanmaları ile açıklanabilir. Benzer şekilde kendi eğitim-öğretim faaliyetleri için almış oldukları derslere yönelik e-kitapların sunulması da bu durumu ortaya çıkarmış olabilir. Açıköğretim öğrencileri araştırma, bilgilenme, haber takibi, alışveriş ve eğlence gibi amaçlarla e-kitap kullanmaktadırlar. Bu sonuç açıköğretim öğrencilerinin sadece öğretim amacıyla hazırlananlar değil gündelik hayatlarının her alanında farklı amaçlarla hazırlanan e-kitapları da kullandıklarını göstermektedir. Bu durum e-kitapların giderek hayatın her alanında etkisini gösteren ve tercih edilen kaynaklar olduğunu ve son dönemlerde teknolojik ilerlemelerle birlikte e-kitapların eğitim, iletişim, bilgilendirme amacıyla yaygın bir şekilde kullanılması ile açıklanabilir (Lim & Hew, 2014; Shiratuddin, Landoni, Gibb & Hassan, 2004). Açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları kullanım amaçlarını çeşitliliği dikkate alındığı zaman, e-kitap geliştiricilerin her bir anlayışa yönelik bilgileri barındıracak geniş çerçeveli ve istenildiği zaman daha detaylı bilgiler sunabilecek bağlantıları da barındıran

alternatif kullanımları olan tasarımlar geliştirmesi kullanıcı ihtiyaçlarını karşılama noktasında faydalı sonuçlar ortaya çıkarabilir.

E-kitapların faydalılık düzeylerine yönelik görüşler farklı düzeylerde tercih edilmesine rağmen Açıköğretim öğrencilerinin yarısından fazlası e-kitapları faydalı bulmadıkları ve bu konuda kararsız oldukları tespit edilmiştir. Bu durum e-kitapların müfredatlarındaki derslerine göre sunulmasından kaynaklanıyor olabilir. Kendi tercihlerine göre değil de almak zorunda oldukları derse yönelik e-kitaplarla karşılaşmak Açıköğretim öğrencilerinin beklentileriyle uyuşmamasından dolayı bu durum ortaya çıkmış olabilir. Ayrıca e-kitapların standart yapıya sahip olması ve herhangi bir harici kaynağa ulaşmaya imkân vermeyen sabit yapıları da okuyucuların olumsuz görüşlerini etkilemiş olabilir. Bu noktada e-kitapların yapısının öğrenen ihtiyaçlarını dikkate alarak tasarlanması, etkileşim olanaklarının üst seviyeye çıkarılması ve öğrencilerin e-kitaplara yönelik tutumlarının daha olumlu hale getirilmesi e-kitapların faydalılık düzeyini artıracaktır. Bir teknolojiye yönelik algılanan fayda teknolojiye olan tutumu etkilemektedir (Davis, 1989). Açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları faydalı bulması onların e-kitap tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir. Bunun için e-kitaplar tasarlanırken kullanıcıya fayda sağlayacak bileşenler göz önünde bulundurulmalıdır.

Açıköğretim öğrencileri e-kitapları ve kitapların kullanım durumlarına yönelik görüşleri arasında istatistiki açıdan anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmüştür. Açıköğretim öğrencileri e-kitapların kopyasının oluşturulmasının, güncellenmesinin, erişilebilir olmasının, ortamdaki bağımsız kullanılabilmesinin geleneksel kitaplardan daha kolay olduğunu düşünmektedirler. Bu durum e-kitapların dijital dünyanın olanakları ile geliştirilmesinden dolayı ortaya çıkan avantajlarının okuyucular tarafından fark edildiğini göstermektedir. Ayrıca açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları ve teknolojiyi kullanma noktasındaki olumlu yaklaşımları da e-kitapların avantajlarının fark edilmesini sağlamış olabilir. Aynı şekilde teknolojiye yönelik algılanan kullanım kolaylığı tutumu etkilemektedir (Davis, 1989). Farklı olarak açıköğretim öğrencileri, okuma kolaylığı açısından geleneksel kitapların daha iyi olduğunu düşünmektedirler. Bu durum ekranların göz yorgunluğunun sebep olmasından kaynaklanıyor olabilir. Saklama açısından her iki kitap türü arasında bir farklılığın olmadığı düşünülmektedir. Bu durum öğrenme kaynaklarının fiziki veya dijital olarak saklanması için aynı düzeyde kolay olduğunu ve ortam tercihinin öncelikleri olmadığını göstermektedir.

Farklı olarak öğrenciler kitapların e-kitaplara göre daha kolay saklanabilir olduğunu ve daha kolay okunduğunu belirtmişlerdir. Açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları kullanımının kolay olduğunu düşünmeleri onların e-kitap tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir. Bunun için e-kitaplar tasarlanırken özellikle saklama ve okunabilirlik konusunda kullanıcıya kolaylık sağlayacak bileşenler göz önünde bulundurulmalıdır.

Çalışmada Açıköğretim öğrencileri e-kitap kullanımına yönelik tutum ifadelerinin büyük bir bölümüne kararsızım düzeyde yanıt verdikleri görülmüştür. Bu durum Açıköğretim öğrencilerinin birincil öğrenme kaynağı olarak e-kitapları görmemelerinden kaynaklanıyor olabilir. E-kitapların okuma bağımlılığına neden olmadığı, e-kitapların yokluğunun kendileri için pek önemli ve vazgeçilmez bir şey olmadığı, bütün kitapları e-kitap olarak okuma isteklerinin olmaması gibi ifadeler bu bulguyu destekler niteliktedir. Bu durum Açıköğretim öğrencilerine sunulan e-kitapların kendi öğrenme stillerine ve ders çalışma yöntemlerine uygun olmaması ile açıklanabilir (Pattuelli & Rabina, 2010). Bununla birlikte geleneksel kitapların bazı özelliklerinin e-kitaplarda olmamasının kendileri açısından oluşturdukları hissiyatın kararsızım düzeyinde olması da e-kitapların kendine has bir kabul yapısının olduğunu göstergesidir. E-kitapları sıkıcı, gereksiz bulma ve e-kitap okumak yerine başka bir şeyler yapma noktasında gösterdikleri kararsızlık da bu durumun göstergesidir. Neticede açıköğretim öğrencilerinin e-kitapların ayırt edici özelliklerine yönelik yaklaşımları ve kararsızım görüşünün yaygınlığı e-kitapları yeterince tanıyamadıkları veya kullanmadıkları ile açıklanabilir (Noorhidawati & Forbes; 2008). Bu açıdan açıköğretim öğrencilerinin e-kitapları, özelliklerini ve getirdikleri yenilikleri bilmelerini sağlayacak yaşantılar oluşturulabilir. Açıköğretim kurumlarında öğrencilere e-kitap sunulurken

tutumlarının ve bu tutumları etkileyen faktörlerin bulunması gerekebilir. Bu nedenle Açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanım tutumlarını etkileyen durumlar tespit edilmeli, gerekli bilgilendirme faaliyetleri yürütülmeli ve e-kitaplar tasarlanırken bu durumlar göz önünde bulundurulmalıdır (Huang vd, 2012).

Kaynaklar

- Abdullah, N., & Gibb, F. (2008). Students' attitudes towards e-books in a Scottish higher education institute: Part 1. *Library review*, 57(8), 593-605.
- Aedo, I., Díaz P., Fernández, C., Martín, G. M. ve Berlanga, A (2000). Assessing the utility of an interactive electronic book for learning the PASCAL programming language. *IEEE Transactions on Education*, 43(3), 403-413.
- Bulun, M., Gülnar, B., & Güran, M.S. (2004). Eğitimde mobil teknolojiler. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(2), 165-169.
- Burk, R. (2001). E-book devices and the marketplace: in search of customers. *Library hi tech*, 19(4), 325-331
- Çuhadar C. ve Odabaşı, F. (2004). *Mobil teknolojilerin eğitimde kullanımı*. Uluslararası 2. Balkan Eğitim Bilimleri Kongresi, Edirne, Türkiye.
- Davis, F.D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use and user acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-339.
- DeFrance, N., Khasnabis, D. ve Palincsar, A. S. (2010). Reading and technology. Peterson, P., Baker, E. & McGaw, B. (Edt.) *International Encyclopaedia of Education* (Third Edition). <<http://www.sciencedirect.com/science/referenceworks/9780080448947>>.
- Fraenkel, J.R., & Wallen, N.E. (1990). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill Publishing Company.
- Güneş, F., & Susar Kırmızı, F. (2014). E-kitap okumaya yönelik tutum ölçeğinin (EKOT) geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 3(2), 196-212.
- Huang, Y.M., Liang, T.H, Su, Y.N., & Chen, N.S. (2012). Empowering personalized learning with an interactive e-book learning system for elementary school students. *Educational Technology Research and Development*, 60(4), 703-722.
- Johnson, B., & Christensen, L. (2014). Eğitim araştırmaları: nicel, nitel ve karma yaklaşımlar. Çev. Ed. SB DEMİR) Ankara: Eğiten Kitap.
- Jung, S. M., & Lim, K. B. (2009, March). Leading future education: Development of digital textbooks in Korea. In Proc. 12th UNESCO-APEID International Conference Quality Innovations for Teaching and Learning.
- Kelley, A.C. (2011). *Designing an e-book for a fifth-grade classroom*. Unpublished Master Thesis. California State University.
- Kinash, S., Brand, J., Mathew, T., & Kordyban, R. (2011). Uncoupling mobility and learning: When one does not guarantee the other. In R. Kwan, C. McNaught, P. Tsang, F.L. Wang & K.C. Li (Eds.), *Enhancing learning through technology: Education unplugged: Mobile technologies and web 2.0* (pp. 342-350). Berlin: Springer.
- Lai, J. Y., & Chang, C. Y. (2011). User attitudes toward dedicated e-book readers for reading: The effects of convenience, compatibility and media richness. *Online Information Review*, 35(4), 558-580.
- Lam, P., Lam, S. L., Lam, J., & McNaught, C. (2009). Usability and usefulness of eBooks on PPCs: How students' opinions vary over time. *Australasian journal of educational technology*, 25(1).
- Larson, Eva Lotta Cecilia (2007). "A Case Study Exploring The "New Literacies" During a Fifth-Grade Electronic Reading Workshop", Dissertation, Kansas State Universtiy,

- Maynard, S., & Cheyne, E. (2005). Can electronic textbooks help children to learn?. *The Electronic Library*, 23(1), 103-115.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2010). Research in Education: Evidence-Based Inquiry, MyEducationLab Series. *Pearson*.
- McKnight, C., & Dearnley, J. (2003). Electronic book use in a public library. *Journal of librarianship and information science*, 35(4), 235-242.
- Milli Eğitim Bakanlığı. 2011. Eğitimde FATİH Projesi. (Çevrimiçi:<http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6>), Erişim Tarihi: 23.02.2012
- Moore, L. M. (2009). At your leisure: assessing e-book reader functionality and interactivity. *Unpublished dissertation*. University College London, London.
- O'Toole, J.M. & Absalom, D.J. (2003). The impact of blended learning on student outcomes: Is there room on the horse for two? *Journal of Educational Media*, 28, (2-3), 179-190.
- Öngöz, S. (2011). Bir öğrenme-öğretme aracı olarak elektronik kitap. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, 22-24 September 2011, Fırat University, Elazığ.
- Pattueli, M. C., & Rabina, D. (2010, May). Forms, effects, function: LIS students' attitudes towards portable e-book readers. In *Aslib Proceedings* (Vol. 62, No. 3, pp. 228-244). Emerald Group Publishing Limited.
- Sharples, M., Corlett, D., & Westmancott, O. (2002) The design and implementation of a mobile learning resource. *Personal and Ubiquitous Computing*, 6(3), 220-234.
- Shelburne, W. A. (2009). E-book usage in an academic library: User attitudes and behaviors. *Library Collections, Acquisitions, and Technical Services*, 33(2-3), 59-72
- Shiratuddin, N., Landoni, M., Gibb, F., & Hassan, S. (2004). E-book technology and its potential applications in distance education. *Journal of Digital information*, 3(4).
- Stone, N. (2008), The e-reader industry: replacing the book or enhancing the reader experience?, <http://jps.library.utoronto.ca/index.php/fdt/article/viewArticle/4912/1778>
- Subba Rao, S. (2004). Electronic book technologies: an overview of the present situation. *Library Review*, 53(7), 363-371.
- Vassiliou, M., & Rowley, J. (2008). Progressing the definition of "e-book". *Library Hi Tech*, 26(3), 355-368.
- Vidana, Monica. (2003). E-books in public libraries. *Libraries and Information Update*. Available at <http://www.cilip.org.uk/update/issues/mayo3/article4may.html>.
- Yıldırım, G., Karaman, S., Çelik, E., & Esgice, M. (2011, September). E-kitap okuyucuların kullanım deneyimlerine yönelik alanyazın incelemesi. In *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium* (pp. 22-24).

Extended Summary

1. Introduction

There is a greater need for different learning environments and content than traditional education for distance education, which brings learners and teachers together in different places and at different times with the help of technology. Therefore, changes and different alternatives have been produced in the environments and content used for distance education. Among these alternatives, one of the ones that changed and increased in use was e-books.

The concept of e-books can be defined as the transfer of books to electronic media in the simplest terms (Lam et al., 2009). Especially allowing the use of multimedia elements (pictures, animation, sound, music, video and connections) (Larson, 2007), preparing textual expressions in different formats and making them accessible to electronic media (Mcnight & Dearnley, 2003; Vidana, 2003), explanation, coloring, adding notes, doing searches, using links (Vassiliou & Rowley, 2008) has radically changed this definition.

In particular, portability, economy, environmental friendliness, production and distribution fast, updateable and easily distributable (Rao, 2004) are examples of the advantages of e-books. Additionally; to make learning more memorable thanks to multimedia items (Stone, 2008), search, note-taking, dictionary features such as enabling users to move more quickly and easily (Shelburne, 2009), thanks to the screen light to read in the dark environment, according to different age groups different fonts, sizes, colors can be selected and produced faster alternatives (Burk, 2001), at the same time to carry hundreds of books in a small device (Lam et al., 2009 also has advantages.

The limitations of e-books include the need for additional equipment, difficulty in reading, copyright problems (Shelburne, 2009, eye fatigue due to backlighting, and consequently not allowing long-term studies (Chen, 2011).

2. Method

The aim of this study is to investigate the frequency of e-book usage, the purpose of use, the status of finding e-books useful and their attitudes towards the use of e-books. The survey method was applied in the study. In this pattern, the attitudes, opinions and beliefs of the people in the study are determined (McMillan & Schumacher, 2006).

The sample was determined using the appropriate sampling method. The sample consisted of 453 students studying in different programs and classes within the Open Education Faculty of Atatürk University. The main purpose of this method is to prevent loss of time and labor. However, the most important problem of this sampling method is that the results are not generalizable (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2008; Fraenkel & Wallen, 1990).

The data collection tool consists of two parts. In the first part, gender, age-range, whether or not to use e-book before, frequency of e-book use, e-book use purposes and whether the e-book useful items are determined. In the second part, there are items of "E-Book Reading Attitude Scale developed by Gunes & Susar Kirmizi (2014). The Cronbach's alpha reliability coefficient of this scale was 0.91.

The data collection tool was presented to the students through LMS for seven weeks. Mean and standard deviation values were obtained in the data about the frequency of e-book usage, the purpose of e-book usage and finding the e-books useful. Paired-Samples t-test was used to determine whether there was a difference between the e-book and the book in terms of convenience.

3. Findings, Discussion and Results

It was observed that the frequency of e-book usage of open education students was at a daily level. It shows that open education students have a very regular learning experience in their learning experiences. In particular, they may have access to the content independent of platform and device and include learning activities in their daily activities. It should be noted that the e-books to be presented to students should be designed in the focus of interaction, usability and learner habits, unlike other books (Pattuelli & Rabina, 2010).

It has been determined that open education students mostly use e-books for study and learning purposes. This result can be explained by the fact that students mostly learn on the web and use e-books for this purpose. Similarly, the presentation of e-books for the courses they have taken for their own educational activities may have revealed this situation. In addition, students use e-books for research, information, news tracking, shopping and entertainment. This result shows that open education students not only use e-books prepared for teaching purposes but also e-books prepared for different purposes in every aspect of their daily lives. This can be explained by the widespread use of e-books for educational, communication and information purposes, with recent technological advances and the use of e-books in all areas of life (Lim & Hew, 2014; Shiratuddin, Landoni, Gibb & Hassan, 2004).

Although opinions on the usefulness levels of e-books were preferred at different levels, it was found that more than half of the open education students did not find e-books useful and were undecided about this. This view may have arisen because the situation of encountering e-books for the course they had to take did not match the expectations of the open education students. In addition, the fact that e-books have a standard structure and that they do not allow access to any external sources may have affected the students' negative opinions. At this point, designing the structure of e-books by considering learner needs, increasing the possibilities of interaction and bringing students' attitudes towards e-books more positively can increase the usefulness level of e-books.

It was seen that there was a statistically significant difference between the e-books of the open education students and their opinions about the usage of the books. Open education students think that it is easier to create, update, access and use the e-books independently of the environment than traditional books. This shows that the advantages of e-books developed by the digital world are realized by the readers. In addition, the positive approaches of open education students in terms of using e-books and technology may have led to the realization of the advantages of e-books. Similarly, perceived ease of use for technology affects attitudes (Davis, 1989). Differently, open education students think that traditional books are better in terms of ease of reading. This may be due to screens causing eye fatigue. There is no difference between the two book types in terms of storage. This shows that the physical or digital storage of learning resources is equally easy for open education students and that the choice of environment is not a priority.

In the study, it was seen that open education students responded to a large part of the statements of attitude towards the use of e-books at the undecided level. This may be due to the fact that open education students do not see e-books as their primary source of learning. Statements such as that e-books do not cause reading dependence, that the absence of e-books is not very important and indispensable for them, and that they do not want to read all books as e-books, support this finding. This can be explained by the fact that e-books offered to open education students are not suitable for their own learning styles and study methods (Pattueli & Rabina, 2010). However, the fact that some of the features of traditional books are not present in e-books is at the level of indecision that they create for themselves is an indication that e-books have a unique acceptance structure. The indecisiveness of finding e-books is boring, unnecessary and other things instead of reading e-books are an indication of this situation. Consequently, the approach of open education students towards the distinctive features of e-books and the prevalence of undecided opinion can be explained by the fact that they do not know or use e-books sufficiently (Noorhidawati & Forbes, 2008).

Etik Beyannameesi

Bu makalede "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında belirtilen bütün kurallara uyduğumuzu, "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirmediğimizi, hiçbir çıkar çatışmasının olmadığını ve oluşabilecek her türlü etik ihlalinde sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

Araştırma makalesi: Çelik, E., Arslan, M., & Yıldırım, S. (2020). Açıköğretim öğrencilerinin e-kitap kullanımlarının incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 333-347.